

MESTO TRENČÍN
MIEROVÉ NÁM. 1/2
911 64 TRENČÍN

Úradná tabuľa

VÁŠ LIST ČÍSLO / ZO DŇA

NAŠE ČÍSLO
USŽP-Z-2024/48902/125764

VYBAVUJE / LINKA
Ing. Martina Zahornacká/032 65 04 436

TRENČÍN
19.12.2024

Informácia o miestach výskytu invázných nepôvodných druhov a informačný leták

Mesto Trenčín - Útvar stavebný a životného prostredia Mestského úradu v Trenčíne prijal dňa 13.12.2024 od Okresného úradu Trenčín upozornenie a žiadosť o zverejnenie informácie o miestach výskytu invázných nepôvodných druhoch a informačný leták podľa par. 14 ods. 3 zákona č.150/2019 Z.z. ako miestne a vecne príslušnému správne mu orgánu.

Podľa par. 14 ods. 2 zákona č.150/2019 Z.z.(ďalej zákon) Štátna ochrana prírody predkladá obci elektronicky informáciu o miestach výskytu invázných nepôvodných druhov a informačný leták, ktorý obsahuje informáciu o inváznom druhu, vrátane jeho popisu a zobrazenia, a informáciu o spôsobe jeho odstraňovania. Podľa par. 3 ods. 8 zákona Obec zverejní oznámenie štátnej ochrany prírody najmenej po dobu 30 dní na svojom webovom sídle alebo na úradnej tabuli obce, ak obec nemá zriadené webové sídlo a iným spôsobom v mieste obvyklým.

Správa Chránenej krajinej oblasti Biele Karpaty, so sídlom Trenčianska ulica 31, 914 41 Nemšová, poslala list CHKOBK/478/2024 z 21.11.2024, v ktorom upozorňuje na výskyt invázných rastlín na časti pozemku KN-C č. 1837/1 v k.ú. Kubrá (užívateľ PD Opatová) s návrhom na opatrenia. Tento list mesto Trenčín, ako miestne príslušný správny orgán, zverejňuje na svojom webovom sídle a upozorňuje obhospodarovateľa na výskyt invázných rastlín v prílohe tohto oznámenia.

Mgr. Richard Rybníček
primátor mesta Trenčín
v zastúpení na základe poverenia
Bc. Mária Ďuďáková
vedúca Útvaru stavebného a životného
prostredia Mestského úradu v Trenčíne

Zverejnené dňa: 19.12.2024 na dobu minimálne 30 dní, t.j. do 20.1.2024

Zvesené dňa:

Príloha:

List ŠOP SR, Správa Chránenej krajinej oblasti Biele Karpaty značky CHKOBK/478/2024 z 21.11.2024

Doručí sa:

1. Úradná tabuľa

Na vedomie:

Správa Chránenej krajinej oblasti Biele Karpaty, Trenčianska ulica 31, 914 41 Nemšová

TEL 032/6504 111 E-MAIL TRENČIN@TRENČIN.SK WWW.TRENČIN.SK IČO 00312037 DIČ 2021079995

OKRESNÝ ÚRAD TRENČÍN	
25. 11. 2024	
Číslo žiadania: 0137937/2024	Číslo jazyka: 053598-001
Prílohy: 3	Vybavuje: KOČ

Okresný úrad Trenčín
Odbor starostlivosti o životné prostredie
Hviezdoslavova 3
911 01 Trenčín

Váš list číslo/zo dňa

Naše číslo

Vybavuje

Nemšová

CHKOBK/478/2024

Ďurčeková

21. 11. 2024

Vec: Výskyt invázných rastlín na časti pozemku KN-C č. 1837/1 v k. ú. Kubrá (užívateľ PD Opatová) – upozornenie a návrh na opatrenia

A. Predmet žiadosti a účel stanoviska

Žiadateľ: nevyžiadané

Predmet žiadosti: výskyt invázných rastlín ambrózia palinolistá a slnečnica hlúznatá na pozemku KN-C č. 1837/1 v k. ú. Kubrá

Účel stanoviska: podklad pre upozornenie obhospodarovateľa na výskyt inváznej rastliny.

Podklady: miestne obhliadky v dňoch 04. 09. a 24. 09. 2024, vyhlášky MŽP SR č. 450/2019 Z. z. a 485/2023 Z. z., www.agroporadenstvo.sk, www.sopsr.sk/invazne-web/, <https://gsaa.mpsr.sk/2024>

B. Stanovisko

Identifikácia územia a hodnotenie činnosti z hľadiska ochrany prírody

V súvislosti s riešením hromadného výskytu inváznej rastliny ambrózie palinolistej (*Ambrosia artemisifolia*) v poraste sóje fazuľovej na časti pozemku KN-C č. 1837/1 v k. ú. Kubrá sme opakovane uskutočnili obhliadku celého pozemku a zistili nasledovné:

Pozemok KN-C č. 1837/1 v k. ú. Kubrá je totožný s pôdnym blokom Opatová 4401/1. Pôdny blok je rozčlenený na viac častí 1-A, 1-B, 1-C. V okrajových častiach, ktoré sú v užívaní Husár – AGRO s.r.o. bola vysadená sója. Väčšina bloku 4401/1 resp. pozemku KN-C č. 1837/1, ktorá je v užívaní Poľnohospodárskeho družstva Opatová, bola využitá na pestovanie repy, nachádzali sa tam i oddeľujúce pásy bez plodín.

Pri obhliadkach celého pozemku v dňoch 04. 09. a 24. 09. 2024 sme zistili pomiestny výskyt ambrózie palinolistej (*Ambrosia artemisifolia*) aj v poraste repy. Rastliny sa vyskytovali roztrúsené po celom poli.

Taktiež sme zistili výskyt slnečnice hlúznatej (*Helianthus tuberosus*) vo východnej časti pozemku.

K zisteným druhom uvádzame:

Ambrózia palinolistá

je jednoročná, jednodomá, vetrom opelivá rastlina z čeľade Asteraceae. Produkuje veľké množstvo peľu, ktorý je silný alergén a veľké množstvo drobných semien (veľkosť 2 - 3 mm), ktoré sú životaschopné až 39 rokov. Semená veľmi ľahko klíčia a vetrom sú roznášané na veľké vzdialenosti. Druh je pôvodný v severnej Amerike, od 90. rokov 20. stor. sa masívne šíri na Slovensku i v Európe, najmä v teplých oblastiach. Teplé letá podporujú jeho šírenie. Aj na vytrhnutých a pokosených rastlinách, ponechaných na mieste výskytu, semená dokážu dozrieť a uvoľniť sa do prostredia.

Druh ambrózia palinolistá je zaradený **medzi invázne druhy** v zmysle Nariadenia vlády SR č. 449/2019 Z. z., ktorým sa vydáva zoznam invázných nepôvodných druhov vzbudzujúcich obavy Slovenskej republiky.

Slničnica hluznatá

je trváca rastlina s podzemkovými hluzami, pomocou ktorých sa šíri, pôvodom zo severnej Ameriky. Ide o konkurenčne veľmi zdatný druh. Šírenie rastlín je ťažké zastaviť. Obľubujú ho diviaky, ktoré jeho hluzu vyrývajú a tým aj rozširujú na nové miesta.

Slničnica hluznatá je **nepôvodný druh s inváznym potenciálom**, ktorý momentálne nie je zaradený do národného zoznamu invázných rastlín, dokáže však negatívne ovplyvniť ekosystémy i výsadby, kde sa rozšíri, preto je potrebné zamedziť jeho ďalšiemu šíreniu.

V zmysle zákona č. 150/2019 Z. z. o prevencii a manažmente introdukcie a šírenia invázných nepôvodných druhov a zmene a doplnení niektorých zákonov je invázne rastliny zakázané držať, prepravovať, dovážať, pestovať, rozmnožovať, obchodovať s nimi. Vlastník, správca, užívateľ pozemku je **povinný sa starať o pozemok tak, aby nedochádzalo k rozšíreniu týchto druhov na jeho pozemku a v prípade výskytu invázných druhov je povinný ich odstraňovať.**

Odstraňovanie

Vyhláškou Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 485/2023 Z. z., ktorou sa mení vyhláška Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 450/2019 Z. z., sa ustanovujú podmienky a spôsoby odstraňovania invázných nepôvodných druhov.

V zmysle uvedenej vyhlášky je invázne nepôvodné druhy rastlín potrebné odstraňovať v počiatočnom štádiu ich výskytu v lokalite, keď je ich odstraňovanie najefektívnejšie. Pri druhoch rozmnožujúcich sa aj semenami, je potrebné zrealizovať zásah pred alebo v čase kvitnutia druhu, zásadne pred začiatkom tvorby semien. Pri druhoch rozmnožujúcich sa vegetatívne, napr. hluzami, je dôležité odstraňovať porast celý, čím nedochádza k jeho regenerácii z ponechaných jedincov.

Odstraňovanie ambrózie palinolistej

V zmysle Prílohy č. 2 vyhlášky č. 485/2023 Z. z. sa pre druh ambrózia palinolistá stanovujú nasledovné spôsoby odstraňovania: vykopávanie, aplikácia horúcej pary, vytrhávanie, pastva, orba, kosenie a mulčovanie, aplikácia autorizovaných alebo povolených prípravkov na ochranu rastlín.

Najúčinnejšie pôsobí metóda kosenia ak je prvá kosba zrealizovaná krátko pred kvitnutím samčieho kvetenstva, aby sa obmedzilo množstvo uvoľneného peľu a je nasledovaná ďalšou kosbou ešte pred vykvitnutím nových samčích kvetov na novo vytváraných bočných vetvách. Čím neskôr je kosba realizovaná, tým viac semien sa vytvorí a kosba koncom roka by mohla spôsobiť ďalšie šírenie už dozretých semien. Pri ambrózii nedochádza k súbežnému kvitnutiu samčích a samičích kvetov, preto len jedno kosenie nemôže byť efektívne na zníženie počtu vytvorených semien. Správne načasovanie a počty kosieb dokážu znížiť produkciu semien ambrózie až o 74%. Správne načasovanie kosby môže výrazne ovplyvniť vytváranie samčieho kvetenstva (t. j. alergénneho peľu), samičích kvetov (t. j. semien) a má vplyv na fenologický vývoj rastliny. Pri neskorom zásahu sú už prítomné klíčenia schopné semená, ktoré sú následne rozširované na mechanizmoch na nové lokality.

Chemické prípravky sú účinné v skorom štádiu vývoja rastliny (od vyklíčenia do kvetu) v závislosti od plodiny, bola zistená rezistencia ambrózie na glyphosát a to až na 10 násobok normálnej dávky

<https://www.agroporadenstvo.sk/ochrana-rastlin-odborne-clanky?article=1906>

Plocha po odstránení porastu ambrózie vyžaduje následnú starostlivosť a to hlbokú orbu a následné pestovanie husto siatych obilnín alebo lucerny. Orba zabezpečí, že semená sa z povrchu pôdy dostanú do hĺbky, kde už nemôžu vyklíčiť (min. 20 cm), husté plodiny, ev. aj kosené viackrát v roku (lucerna) potlačia rast ambrózie.

Odstraňovanie slnečnice hluznatej

Využíva sa kosenie alebo mulčovanie niekoľkokrát ročne, čo oslabuje hluzu, až kým postupne nevyhynú. Účinné je aj vykopávanie alebo vytrhávanie, ak ide o menšie porasty. Pri väčších plochách je možné použiť aj chemický spôsob, kedy sa porast postrieka herbicídny prípravkom na ničenie rastlín. V prvom roku ani vysoké koncentrácie glyphosátu nelikvidujú rastliny úplne. Všetky zásahy je potrebné opakovať niekoľko rokov za sebou.

Nakladanie s biomasou

Príloha č. 3 k vyhláške č. 450/2019 Z. z. určuje spôsoby nakladania s biomasou z invázných nepôvodných druhov rastlín. Napr. pre kompostovanie platí, že sa kompostujú sterilné rastliny alebo ich časti, ktoré ešte nevytvárajú semená ani plody. Biomasu je možné zlikvidovať spálením v spaľovni odpadov alebo zhodnotiť na energetické účely (napr. výroba bioplynu), treba dbať na to, aby pri manipulácii s biomasou nedošlo k uvoľneniu semien do okolia.

Návrh riešenia

Odporúčame upozorniť obhospodarovateľa väčšej časti pozemku KN-C č. 1837/1 v k. ú. Kubrá - Poľnohospodárske družstvo Opatová na výskyt rastlín ambrózia palinolistá a snečnica hľuznatá s nasledujúcim návrhom opatrení:

- V roku 2025 sledovať výskyt ambrózie a snečnice na pozemku;
- V prípade objavenia ambrózie realizovať zásah (kosenie, postrek) na jej elimináciu včas, t. j. pred alebo v čase kvitnutia druhu, podľa potreby ho opakovať a na rok 2026 naplánovať také agrotechnické postupy, ktoré zabraňujú klíčeniu semien (hlboká orba, husto siate plodiny);
- V prípade objavenia snečnice realizovať prednostne mechanické spôsoby odstránenia, resp. ich kombinovať aj s inými spôsobmi, podľa potreby zásahy opakovať;
- výskyt ambrózie a snečnice na pozemku sledovať aj v nasledujúcich rokoch (2026 a ďalej).

Odôvodnenie

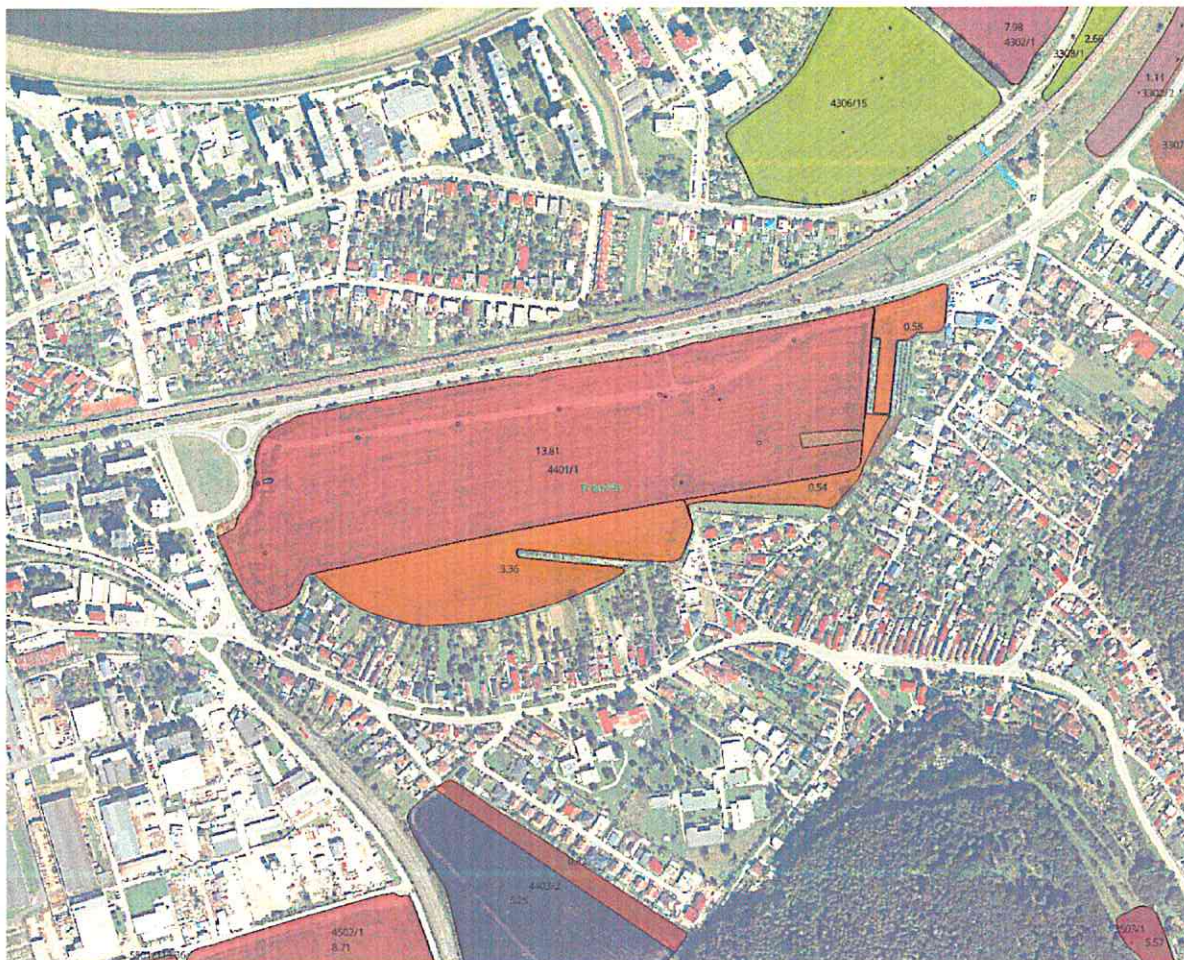
Pozemok KN-C č. 1837/1 v k. ú. Kubrá možno označiť za kontaminovaný semenami ambrózie vo väčšom či menšom rozsahu, v závislosti od množstva rastlín, ktoré sa tam v septembri 2024 vyskytovali. Predpokladáme, že semenná banka ambrózie v pôde je tu značná, aj vzhľadom k alarmujúcemu výskytu ambrózie palinolistej v poraste sóje na okrajoch pozemku. Menšiemu výskytu snečnice hľuznatej je tiež potrebné venovať pozornosť. Navrhované opatrenia je potrebné akceptovať a realizovať, aby sa zamedzilo ďalšiemu šíreniu inváznej, resp. nepôvodnej rastliny.

S pozdravom

ŠTÁTNA OCHRANA PRÍRODY SR
Správa chránenej krajiny
oblasti BIELE KARPATY
914 41 Nemšová, Trenčianska 31
- 1 -

Mgr. Sylva Mertanová
riaditeľka Správy CHKO Biele Karpaty

Pozemok KN-C č. 1837/1 v k. ú. Kubrá, žltým výsadba sóje, červeným výsadba repy

GEOPRIESTOROVÁ
ŽIADOSŤ O PODPORU
KAMPAŇ 2024

Hľadat

(2 z 2)

Hranice užívania: 4401/1

Poradové číslo	1
Parcela	A
Wmiera HU [ha]	13.81
Lokalita	Opatová
Skratky kód dielu	4401/1
Kód dielu	494120401/1
Názov súojehtu	Poľnohospodárske družstvo Trenčín-Opatová
IČO	00207128

Zoznam vrstiev

- Zverejnené HU
- Neproduktívne prvky
- Kondicionalita
- Neprojektové opatrenia
- Ostatné Ev
- Minutoročné HU a deklarácie

1:5000 100m 48.89682, 18.08086

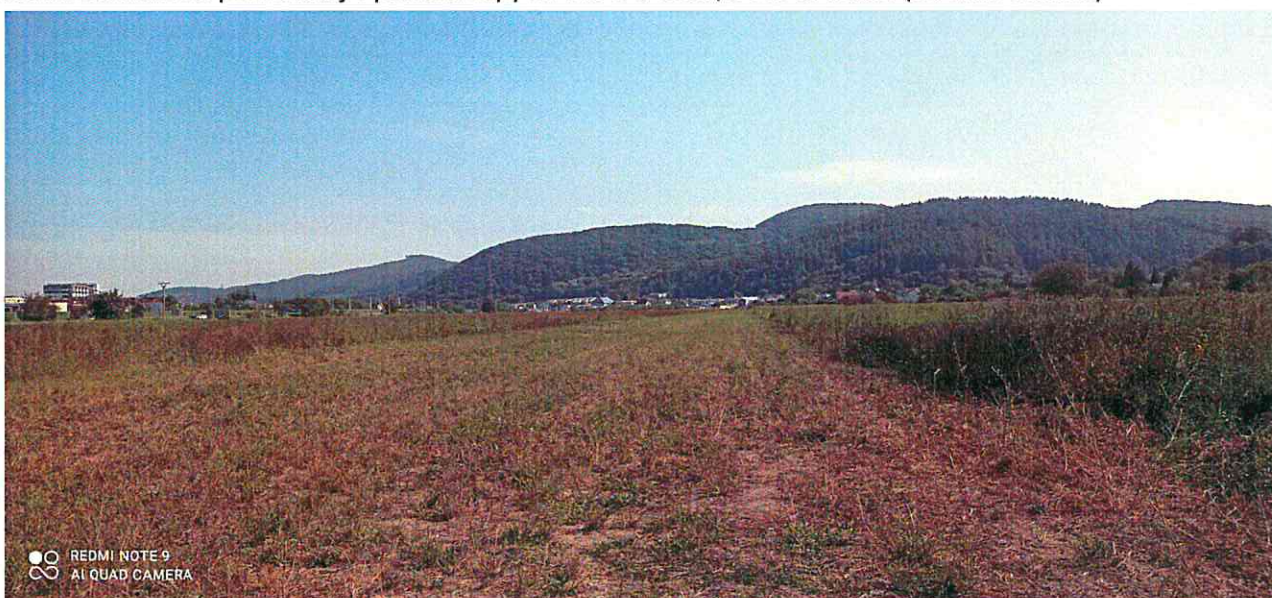
Informácia o užívateľovi pozemku (<https://gsaa.mpsr.sk/2024>)

Jedince ambrózie palinolistej v poraste repy na KN-C č. 1837/1 v k. ú. Kubrá (od ulice Pred poľom)

Jedince ambrózie palinolistej v poraste repy na KN-C č. 1837/1 v k. ú. Kubrá (od ulice Zelnica)

Pozemok KN-C č. 1837/1 v k. ú. Kubrá, vpravo porast sóje s ambróziou, vľavo porast repy

Východná časť pozemku KN-C č. 1837/1 v k. ú. Kubrá s jedincami slnečnice hľuznatej i ambrózie palinolistej.